

OECD o jakości życia w Polsce i Małopolsce

Jakość życia według OECD

OECD¹ w ramach inicjatywy „Better Life”² od 10 lat zajmuje się badaniem jakości życia w państwach członkowskich. Częścią tej inicjatywy jest „Regional Well Being”³ – program mierzenia jakości życia w 362 regionach 34 państw.

- środowisko
- zaangażowanie obywatelskie
- dostęp do usług
- mieszkalnictwo
- satysfakcja z życia
- godzenie życia zawodowego i rodzinnego.

Kraje należące do OECD to: Australia, Austria, Belgia, Kanada, Chile, Czechy, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Niemcy, Grecja, Węgry, Islandia, Irlandia, Izrael, Włochy, Japonia, Korea, Meksyk, Holandia, Nowa Zelandia, Norwegia, Polska, Portugalia, Słowacja, Słowenia, Hiszpania, Szwecja, Szwajcaria, Turcja, Wielka Brytania i Stany Zjednoczone.

Dzięki inicjatywie mierzenia jakości życia OECD państwa i regiony mogą odpowiedzieć na pytania: Czy nasze życie zmienia się na lepsze? W jaki sposób działania polityczne poprawiają jego jakość? Co powinno być zrobione, aby osiągnąć większy postęp w zakresie poprawy jakości życia?

W ramach inicjatywy „Better Life” OECD stworzyło indeks jakości życia, według którego uszeregowano państwa członkowskie. Pod uwagę brane było 11 kategorii:

- edukacja
- praca
- dochody
- bezpieczeństwo
- zdrowie

Podobne kategorie – oprócz dwóch ostatnich – brane były pod uwagę przy ocenie jakości życia w ramach programu „Regional Well Being”. Na poziomie regionów uzyskane wyniki dotyczą dziesięciu ważnych z punktu widzenia każdego człowieka obszarów. Są to:

- edukacja
- praca
- dochody
- bezpieczeństwo
- zdrowie
- środowisko
- zaangażowanie obywatelskie
- dostęp do usług
- mieszkalnictwo.

Wyniki dla regionów są dostępne w interaktywnym serwisie internetowym Regional Well-Being database („Regionalna jakość życia”). Pokazują się po wpisaniu nazwy regionu lub wybraniu lokalizacji na mapie. Miejsce, w którym znajduje się internauta, portal lokalizuje automatycznie. Wartości bazowe, czyli wskaźniki, na podstawie których przyznawana była punktacja, są dostępne w szczegółowym opisie kategorii po kliknięciu na wykres. W zależności od kategorii wskaźniki dotyczą stanu w 2013 r. lub 2012 r. Jedynie w przypadku dochodów dane pochodzą z 2011 roku. Serwis „Regionalna jakość życia” dostępny jest pod adresem www.oecdregionalwellbeing.org. Dane dla Małopolski można przeglądać na stronie www.oecdregionalwellbeing.org/region.html#PL21.

1 Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (Organisation for Economic Co-operation and Development – OECD) jest międzynarodową, międzyrządową organizacją gospodarczą, skupiającą 34 wysoko rozwinięte państwa, w tym od listopada 1996 r. Polskę. Państwa członkowskie łączy akceptacja dla zasad demokracji i gospodarki rynkowej. Organizacja została powołana do życia na mocy Konwencji Paryskiej, podpisanej 14 grudnia 1960 r. Rozpoczęła działalność z dniem 30 września 1961 r. Jest bezpośrednią sukcesorką Organizacji Europejskiej Współpracy Gospodarczej (Organisation for European Economic Co-operation – OEEC), powstałej w 1948 r. w celu integrowania odbudowujących się ze zniszczeń wojennych gospodarek państw europejskich, korzystających z pomocy w ramach Planu Marshalla.

2 „Lepsze życie” – inicjatywa OECD, której celem jest mierzenie jakości życia w poszczególnych kategoriach w krajach OECD.

3 „Regionalny dobrobyt” – część inicjatywy „Better Life” mierzenia jakości życia w poszczególnych kategoriach w regionach OECD.

Na podstawie przyjętych wskaźników OECD stworzyło rankingi państw i regionów. Kategorie były oceniane w skali od 0 do 10. Każda kategoria otrzymała pewną ilość punktów w zależności od wartości wskaźników. Punktacja powstała na bazie jednego lub kilku wskaźników. Wyższa punktacja wskazuje na lepszą pozycję wobec innych regionów, mniejsza – na gorszą. Dzięki temu powstały rankingi: regionów w dziewięciu i krajów w jedenastu istotnych dla mieszkańców kategoriach. W ten sposób okazało się, że różnice w jakości życia są często większe pomiędzy regionami w tym samym kraju niż między państwami.

Wszystkie wskaźniki, na których została oparta punktacja, to oficjalne wskaźniki statystyczne. Przedstawienie ich na dziesięciostopniowej skali ułatwia interpretację wyników i porównanie regionów. Szybko można zidentyfikować obszary (regiony), które są w lepszej sytuacji oraz te, które wymagają poprawy. Na tej podstawie mogą być wyciągane wnioski. Jest to więc dobre narzędzie dla prowadzenia polityki regionalnej i planowania interwencji w regionie. Poniżej przykład Małopolski.

wysoko – otrzymała 9,6 punktu. Oznacza to, że Polska jest wśród sześciu krajów, które otrzymały w tej kategorii najwyższe oceny (powyżej 9 pkt). Do tych krajów należą Czechy (10 pkt), Słowacja (9,9 pkt), Estonia (9,3 pkt), Kanada (9 pkt), Izrael (9,0 pkt). Najniższe wyniki w tej kategorii osiągnęły Turcja, Meksyk i Portugalia (poniżej 1 pkt).

Pod względem **bezpieczeństwa** wynik Polski też jest wysoki (9,5 pkt), choć większość państw OECD uzyskała wynik powyżej 9 pkt. Oznacza to, że sytuacja w tym zakresie jest w krajach członkowskich dobra.

W dziedzinie **dostępu do usług** Polska uzyskała 5,9 pkt, co lokuje ją w drugiej połowie stawki krajów. Podobną wartość wskaźnik ten przyjmuje dla Czech, Słowacji, Hiszpanii, Irlandii oraz Węgier

Aby przybliżyć temat wykorzystania wskaźników jakości życia w polityce regionalnej, powstał raport pod nazwą „Jak się żyje w Twoim regionie?”⁴. Jego adresatami są głównie władze regionalne i instytucje mające wpływ na politykę regionu. Regiony mogą wykorzystać wskaźniki dobrobytu w różny sposób, w zależności od potrzeb i priorytetów. Mogą im posłużyć do odkrycia ich silnych i słabych stron w zakresie jakości życia, do monitorowania trendów i porównywania ich z innymi regionami, a także do wskazywania priorytetów w polityce regionalnej.

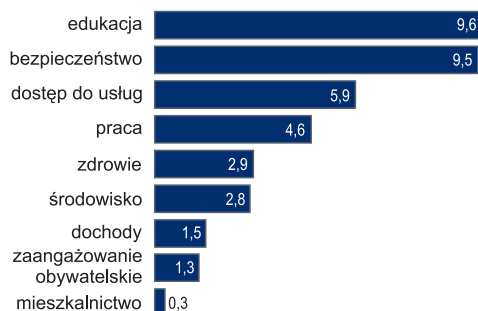
W kategorii **rynek pracy** Polska otrzymała 4,6 pkt, ze wskaźnikami zatrudnienia na poziomie 56,9% i bezrobocia 10%, przy znacznie korzystniejszych wartościach tych wskaźników dla OECD: 66,7% – zatrudnienie i 8% – bezrobocie. Podobną do Polski punktację otrzymały również Węgry, Irlandia, Włochy i Słowacja. Najlepiej jest pod tym względem w Szwajcarii (9,8 pkt), Norwegii (9,4 pkt) i Japonii (9,2 pkt), a najgorzej w Grecji i Hiszpanii (poniżej 1 pkt).

Poniżej przedstawiono definicje głównych wskaźników, na podstawie których stworzono ranking regionów.

Polska w rankingu krajów OECD

Polska plasuje się w drugiej połowie rankingu. Jedynie jej **edukacja** została oceniona bardzo

Polska na tle krajów OECD

4 How's Life in Your Region? Measuring Regional and Local Well-Being for Policy Making [online], OECD, 2014 [dostęp: 02.02.2015], dostępny w internecie: http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/urban-rural-and-regional-development/how-s-life-in-your-region_9789264217416-en.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OECD Regional Well-Being database.

Definicje wskaźników wykorzystywanych przez OECD

	kategoria	wskaźnik
warunki materialne	dochody	Dochód na osobę w gospodarstwie domowym, rocznie w dolarach amerykańskich.
	rynek pracy	Wskaźnik zatrudnienia w procentach jako udział zatrudnionych w ludności powyżej 15. roku życia.
		Wskaźnik bezrobocia w procentach jako udział osób bez zatrudnienia, ale aktywnie poszukujących pracy, w ludności powyżej 15. roku życia.
	mieszkalnictwo	Liczba pokoi na osobę.
jakość życia	zdrowie	Przewidywana długość życia (w latach). Współczynnik zgonów – przeciętna liczba zgonów na 1 000 osób.
	edukacja	Udział osób posiadających wykształcenie ponadgimnazjalne w ogóle pracujących w procentach.
	środowisko	Poziom zanieczyszczenia powietrza pyłem PM2.5, szacowany na podstawie zdjęć satelitarnych.
	bezpieczeństwo	Liczba zabójstw na 100 000 osób.
	społeczeństwo obywatelskie	Frekwencja wyborcza.
	dostęp do usług	Udział gospodarstw domowych z dostępem do internetu szerokopasmowego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportu OECD How's Life in Your Region?...

W kategorii **środowisko** Polska otrzymała 2,9 pkt. Podobnie zła sytuacja jest w Turcji, na Węgrzech, w Czechach i Belgii. Najgorzej wypadają Izrael i Korea Południowa (poniżej 1 pkt). Najlepiej oceniono stan środowiska w Islandii, Australii i Nowej Zelandii. W dziedzinie **zdrowia**

Polska otrzymała zaledwie 2,8 pkt. Podobna sytuacja jest w Estonii i Czechach. Najgorzej wypadają pod tym względem Węgry (0,4 pkt). Reszta państw OECD jest bliżej górnej granicy 10 pkt. Najlepiej wygląda sytuacja w Japonii (10 pkt), Szwajcarii (9,4 pkt), we Włoszech (9,3 pkt) i w Hiszpanii (9,0 pkt).

Wyniki rankingu dobrobytu dla poszczególnych krajów OECD

kraje OECD	edukacja	praca	dochody	bezpieczeństwo	zdrowie	środowisko	zaangażowanie obywatelskie	dostęp do usług	mieszkalnictwo
Australia	6,6	8,4	7,3	9,8	9	9,5	10,0	7,2	8,7
Austria	8,1	8,4	6,3	9,9	7,5	3,3	6,3	7,4	5,3
Belgia	7,3	5,9	5,1	9,5	7,0	3,0	9,1	7,4	8,4
Kanada	9,0	7,7	6,3	9,5	8,5	7,8	3,7	8,2	10,0
Chile	7,0	6,5	0,0	8,8	7,0	8,1	8,7	1,4	1,8
Czechy	10,0	6,9	2,4	9,6	3,8	3,1	3,3	5,8	3,0
Dania	6,8	7,9	3,5	9,9	6,0	5,9	8,8	8,7	8,3
Estonia	9,3	6,4	1,0	8,3	2,3	7,5	4,1	7,0	1,9
Finlandia	8,4	7,1	4,0	9,9	7,0	8,3	5,1	8,6	6,1

kraje OECD	edukacja	praca	dochody	bezpieczeństwo	zdrowie	środowisko	zaangażowanie obywatelskie	dostęp do usług	mieszkalnictwo
Francja	6,9	5,4	5,5	9,7	8,9	5,3	7,4	7,2	5,6
Niemcy	8,5	8,3	6,0	9,9	7,3	4,1	5,7	8,2	8,2
Grecja	5,7	0,7	3,8	9,6	6,6	3,8	5,5	3,7	1,6
Węgry	8,7	4,4	1,2	9,6	0,4	2,5	4,3	6,0	1,1
Islandia	5,1	9,0	3,8	10,0	8,8	10,0	5,2	9,7	4,0
Irlandia	7,5	4,2	4,9	9,5	7,2	8,5	5,3	5,9	7,5
Izrael	9,0	7,1	1,4	9,4	8,5	0,5	4,9	6,6	0,9
Włochy	4,7	4,7	4,4	9,9	9,3	3,3	6,4	4,8	2,8
Japonia	7,6	9,2	4,7	9,9	10,0	4,5	3,3	6,9	6,5
Korea Płd.	7,5	7,8	3,3	9,3	8,2	0,0	6,5	10,0	2,6
Luxemburg	7,6	6,9	8,8	9,8	7,6	4,4	9,4	6,3	6,9
Meksyk	0,3	6,8	0,4	0,0	1,5	5,7	0,4	0,0	0,0
Holandia	6,6	8,5	4,3	9,9	7,6	3,8	6,4	8,6	7,1
Nowa Zelandia	6,2	8,2	3,5	9,8	7,6	10,0	6,2	7,2	8,1
Norwegia	7,6	9,4	6,1	10,0	7,9	8,8	7,0	8,6	6,9
Polska	9,6	4,6	1,5	9,5	2,8	2,9	1,3	5,9	0,3
Portugalia	0,5	5,0	3,1	9,8	6,8	7,3	3,0	5,0	6,4
Słowacja	9,9	4,1	1,9	9,5	1,3	3,0	3,2	5,9	1,4
Słowenia	8,8	6,1	3,3	9,3	6,4	3,4	0,0	6,5	3,3
Hiszpania	3,6	0,9	4,3	9,9	9,0	6,4	5,1	5,9	6,3
Szwecja	8,0	8,0	4,7	9,9	8,2	7,7	8,2	8,9	5,1
Szwajcaria	8,1	9,8	8,5	10,0	9,4	3,5	1,1	8,1	4,8
Turcja	0,0	3,7	2,5	9,2	1,7	2,6	8,8	3,0	0,1
Wlk. Brytania	7,8	7,3	5,8	9,8	7,5	6,6	4,4	8,6	6,3
Stany Zjedn.	8,5	6,7	10,0	8,1	5,7	7,2	5,0	6,8	9,7

W tabeli pogrubiono najniższe i najwyższe wartości.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie bazy danych regionalnych OECD 2014 Regional Well-Being database.

Pod względem **dochodów** pozycja Polski jest jeszcze gorsza. Otrzymaliśmy 1,5 pkt, podobnie jak Słowacja, Węgry i Izrael. Najgorsza sytuacja panuje w Meksyku i Chile (oceny poniżej 1 pkt), a najlepsza w Stanach Zjednoczonych, Szwajcarii i Luksemburgu (noty w okolicach 10 pkt). Pod względem **zaangażowania obywatelskiego** Polska otrzymała 1,3 pkt. Najwyżej

oceniana jest Australia, Belgia i Luksemburg. Na najniższych pozycjach znalazły się Meksyk i Słowenia. Jeśli chodzi o ostatnią kategorię – **mieszkalnictwo** – to Polska otrzymała 0,3 pkt i znalazła się w ten sposób wśród najgorzej ocenianych państw. Poniżej 1 pkt otrzymały również Izrael, Meksyk i Turcja. Najlepiej oceniane są Kanada, Australia i Stany Zjednoczone.

Polska na tle krajów OECD – ranking państw „Better Life Index”

Źródło: OECD Better Life Index, ranking państw OECD, www.oecdbetterlifeindex.org.

Podsumowując, kraje o najwyższej liczbie punktów w większej liczbie kategorii, czyli kraje o najwyższej jakości życia, to: Australia, Kanada, Dania, Norwegia, Szwecja, Szwajcaria. Natomiast kraje o najniższych ocenach, czyli najniższej jakości życia, to: Turcja, Meksyk, Grecja, Rosja, Brazylia i Chile. **W większości obszarów Polskę dzieli duży dystans do krajów o najwyższej punktacji.** Znajduje się ona mniej więcej w połowie rankingu, wśród 50% państw o gorszych wynikach. Kraje z podobnym wynikiem to: Słowacja, Portugalia, Korea Południowa, Węgry, Estonia i Izrael.

Polska a kraje emigracji

Ważnym odniesieniem do sytuacji w Polsce jest sytuacja w krajach, do których emigrują Polacy. Nasi rodacy najczęściej wyjeżdżają do Wielkiej Brytanii (30,3% emigrantów), Niemiec (21,6 %) i Stanów Zjednoczonych (10,8%)⁵. Jakość życia w tych krajach jest znacznie wyższa niż

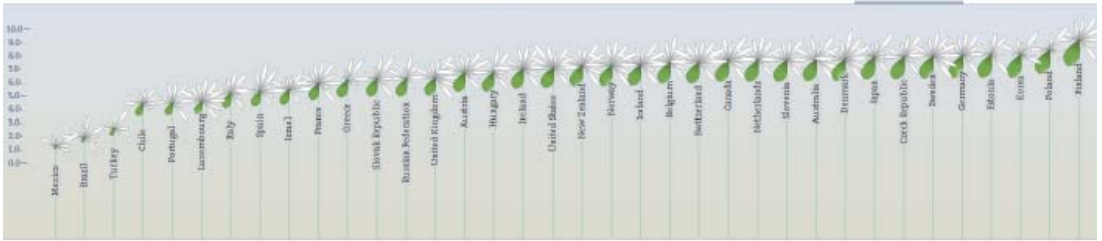
w Polsce – w każdej z analizowanych przez OECD kategorii wartości wskaźników są w ich przypadku dużo wyższe niż nad Wisłą. Jedynie w edukacji Polska jest nieznacznie wyżej oceniana (9,6 pkt w porównaniu do 8,5 Niemcy i Stany Zjednoczone i 7,8 Wielka Brytania). Najbardziej zbliżone wartości ma wskaźnik zanieczyszczenia środowiska, ale i tak w przypadku Polski jest on znacznie niższy (2,9 pkt) niż np. w Niemczech (4,1 pkt). Największe różnice na niekorzyść Polski dotyczą trzech obszarów: dochodów, zdrowia i mieszkalnictwa. W tych sferach uzyskała ona bardzo słabe wyniki na tle krajów emigracji. Polskie dochody oceniono na 1,5 pkt, natomiast brytyjskie na 5,8, niemieckie – 6,0 pkt, a amerykańskie – 10 pkt. Emigracji sprzyja również dobra sytuacja na rynkach pracy Niemiec i Wielkiej Brytanii, brak przeszkód w podejmowaniu pracy przez obywateli Unii Europejskiej oraz wysokie noty tych państw w obszarze mieszkalnictwa (odpowiednio 8,2 pkt i 9,7 pkt, w Polsce – 0,3 pkt). Dane powyższe potwierdzają tezę, że czynniki przyciągające do krajów emigracji w tym wypadku: wysokie zarobki, oraz mieszkalnictwo mają duże znaczenie w podejmowaniu decyzji migracyjnych przez Polaków. Zestawiając je z wysokim wskaźnikiem dotyczącym edukacji dla Polski, można zaryzykować twierdzenie, że produkuje ona wykwalifikowaną siłę roboczą dla krajów, które oferują lepsze warunki życia.

Porównanie Polski z krajami największej emigracji Polaków

kraje OECD	edukacja	praca	dochody	bezpieczeństwo	zdrowie	środowisko	zaangażowanie	dostęp do usług	mieszkalnictwo
Wielka Brytania	7,8	7,3	5,8	9,8	7,5	6,6	4,4	8,6	6,3
Niemcy	8,5	8,3	6,0	9,9	7,3	4,1	5,7	8,2	8,2
Stany Zjedn.	8,5	6,7	10,0	8,1	5,7	7,2	5,0	6,8	9,7
Polska	9,6	4,6	1,5	9,5	2,8	2,9	1,3	5,9	0,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OECD Regional Well-Being database.

5 Narodowy Spis Powszechny 2011, Emigranci według kraju docelowego.

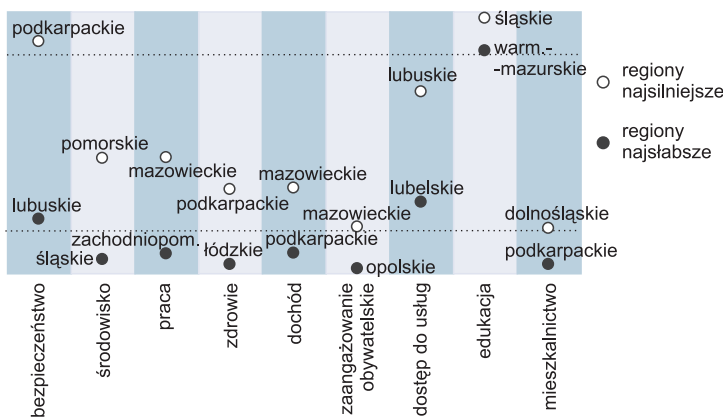
Education

W tym rankingu znalazło się 36 państw, również Brazylia i Federacja Rosyjska.
 Źródło: OECD Better Life Index, ranking państw OECD w kategorii edukacja, www.oecdbetterlifeindex.org.

Polskie regiony w OECD

Jak już zostało to wspomniane, na tle wszystkich badanych regionów Polska wyróżnia się bardzo wysokim poziomem edukacji. Wszystkie polskie województwa pod tym względem plasują się wśród 20% najwyżej sklasyfikowanych w rankingu 34 państw. Zarówno najlepsze, jak i najgorsze województwa w Polsce osiągnęły wynik lepszy niż średnia dla OECD wynosząca 74,6% (udział osób posiadających wykształcenie ponadgimnazjalne w ogóle pracujących w procentach). Najstabszy pod względem edukacji region w Polsce – województwo warmińsko-mazurskie ze średnią 89,6% – jest o 15 pp. lepszy niż średnia OECD. Najwyżej w rankingu znalazły się województwa małopolskie, mazowieckie, śląskie, wielkopolskie – ex aequo na pierwszym miejscu z maksymalną ilością 10 pkt. Najstabszej wypadło wspomniane już województwo warmińsko-mazurskie z 9,2 pkt. Polska znalazła się na drugim miejscu wśród państw OECD prezentowanych w rankingu.

Dysproporcje między regionami w Polsce

Z pozostałymi kategoriami jest znacznie gorzej niż z edukacją. Pod względem bezpieczeństwa wysokie wyniki osiągnęły tylko trzy województwa, tj. małopolskie (8,9 pkt), podlaskie (8,9 pkt) i opolskie (8,8 pkt). Reszta otrzymała niższą punktację, co ogółem ustawiło Polskę na 22. miejscu wśród 34 państw OECD.

Większość polskich regionów plasuje się poniżej średniej OECD we wszystkich wskaźnikach dotyczących kondycji materialnej: pracy (poziomu zatrudnienia i bezrobocia), dochodów, zanieczyszczenia powietrza i zdrowia. Jedynie edukacja, bezpieczeństwo oraz dostęp do usług są zbliżone do średniej OECD lub ją przewyższają.

Największe regionalne dysproporcje uwiadcniają się w kategorii bezpieczeństwa, gdzie województwo podkarpackie jest wśród 15% najlepszych województw, a lubuskie wśród 27% najgorszych. Duże dysproporcje widać również w kategoriach rynku pracy i środowiska. Tylko jedno polskie województwo – podkarpackie – znalazło się wśród 20% najgorszych regionów w prawie wszystkich dziedzinach (środowisko, praca, zdrowie, dochody, zaangażowanie obywatelskie, mieszkalnictwo).

Pod względem mieszkalnictwa polskie regiony są wśród 20% tych o najniższych wskaźnikach. Może to wynikać z niewielkich zasobów mieszkaniowych w Polsce. Dane Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) wskazują, że na koniec 2013 r. w kraju na jedno pomieszczenie przypadało 0,73 osoby.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportu OECD How's life in Your region?...

Województwa w Polsce według rankingu OECD

województwa	edukacja	praca	dochody	bezpieczeństwo	zdrowie	środowisko	zaangażowanie obywatelskie	dostęp do usług	mieszkalnictwo
łódzkie	9,6	6,0	1,6	7,0	0,7	1,0	1,6	6,9	0,8
mazowieckie	10,0	6,4	2,8	7,7	3,2	2,8	3,1	7,1	1,0
małopolskie	10,0	4,2	1,3	8,9	3,9	1,3	2,1	7,1	0,4
śląskie	10,0	4,7	2,1	7,8	1,7	0,5	1,7	7,1	0,7
lubelskie	9,5	5,2	1,0	7,6	2,4	2,3	1,1	6,4	0,5
podkarpackie	9,6	3,0	0,7	9,9	4,2	2,2	1,1	6,4	0,0
świętokrzyskie	9,6	4,7	1,1	7,7	2,5	2,4	0,5	6,4	0,3
podlaskie	9,3	4,3	1,0	8,9	3,8	3,7	1,1	6,4	1,0
wielkopolskie	10,0	4,6	1,8	9,1	2,7	2,0	1,6	7,3	0,5
zachodniopomorskie	9,6	2,6	1,5	6,9	2,3	4,3	1,0	7,3	0,8
lubuskie	9,9	4,4	1,2	6,3	2,0	2,9	0,5	7,3	0,7
dolnośląskie	9,9	3,3	1,7	7,4	2,4	3,3	1,3	6,6	1,0
opolskie	9,9	3,4	1,1	8,8	3,1	1,3	0,0	6,6	1,0
kujawsko-pomorskie	9,6	3,1	1,3	8,4	2,1	2,8	0,9	6,8	0,3
warmińsko-mazurskie	9,2	3,1	1,1	8,2	2,3	4,3	0,2	6,8	0,3
pomorskie	9,8	4,0	1,6	7,9	3,4	5,1	2,2	6,8	0,5

W tabeli pogrubiono najniższe i najwyższe wartości.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OECD Regional Well-Being database.

Najniższe zagęszczenie zaobserwowano w województwach dolnośląskim i mazowieckim (po 0,68 osoby na jedno pomieszczenie), a najwyższe w województwach świętokrzyskim (0,78) oraz podkarpackim – (0,82). Według OECD wynik 0,3 pkt dla Polski wskazuje, że jej sytuacja na tle krajów OECD jest w omawianym obszarze bardzo zła.

Małopolska

Małopolska na tle kraju w kilku kategoriach przedstawia się dobrze. Te kategorie to: edukacja, zdrowie, zaangażowanie obywatelskie, bezpieczeństwo, dostęp do usług. Najgorzej jest pod względem środowiska i mieszkalnictwa. Poza tym większość kategorii jest znacznie poniżej średniej OECD.

Najlepsze wyniki w regionie dotyczą edukacji. Małopolska jest liderem z najwyższą możliwą liczbą punktów (10). Pod względem liczby pracujących, którzy posiadają wykształcenie

ponadgimnazjalne, region jest na pierwszym miejscu w Polsce. Należy też do czołówki krajów OECD (znalazł się wśród najlepszych 4%).

Małopolska nieźle sobie radzi również w kategorii bezpieczeństwa i dostępu do usług. W dziedzinie bezpieczeństwa uzyskała stosunkowo dużo, bo 8,9 pkt. Jednak przyglądając się pozostałym krajom OECD jest to wynik na poziomie zbliżonym do innych krajów europejskich i umiejscawia Małopolskę wśród 45% najlepszych regionów. Nieźle jest również pod względem dostępu do usług, gdzie Małopolska uzyskała 7,1 pkt. Dało jej to czwarte miejsce w kraju. Jednak w rankingu OECD znalazła się dopiero w połowie stawki. W tym wypadku brano pod uwagę udział gospodarstw domowych, które mają dostęp do internetu szerokopasmowego. W Małopolsce wskaźnik ten wyniósł 67%.

Pod względem zdrowia sytuacja Małopolski na tle kraju wydaje się dość dobra, gdyż województwo znalazło się na drugim miejscu spośród wszystkich regionów. Jednak na tle państw

OECD z liczbą punktów równą 3,9 znalazła się wśród najgorszych 29%. W tym wypadku przyjęte wskaźniki (przewidywana długość życia – 78 lat i współczynnik zgonów – 9,8 zgonów na 1 000 osób) wskazują, że w obszarze zdrowia mieszkańców dzieli nas duży dystans do większości krajów OECD. Dla porównania kraje emigracji otrzymały 7,5 pkt – Wielka Brytania, 7,3 pkt – Niemcy i 5,7 pkt – Stany Zjednoczone.

Podobnie wygląda sytuacja pod względem zaangażowania obywateli – w kraju Małopolska zajmuje trzecie miejsce, ale wśród państw OECD z liczbą punktów równą 2,1 znalazła się wśród 14% najgorszych. Świadczy to o niskim zaangażowaniu obywatelskim mieszkańców, przejawiającym się przede wszystkim niską frekwencją wyborczą.

Wartości wskaźników dla Polski i krajów OECD

kategoria	definicja wskaźnika	średnia dla Polski	średnia dla krajów OECD
bezpieczeństwo	zabójstwa na 100 tys. osób	1,8	4,2
środowisko	poziom zanieczyszczenia powietrza pyłem PM2.5, szacowany na podstawie zdjęć satelitarnych	17,7 µg/m ³	12,3 µg/m ³
praca	wskaźnik zatrudnienia w procentach jako udział zatrudnionych w ludności powyżej 15. roku życia.	56,9%	66,7%
praca	wskaźnik bezrobocia w procentach jako udział osób bez zatrudnienia, ale aktywnie poszukujących pracy, w ludności powyżej 15. roku życia	10%	8%
zdrowie	przeciętna przewidywana długość życia	76,8 lat	79,5 lat
zdrowie	liczba zgonów na 1 000 osób	10,5	8,1
dochody	dochód na głowę w gospodarstwie domowym, rocznie w dolarach amerykańskich	9 274	18 907
zaangażowanie obywatelskie	poziom frekwencji wyborczej	48,9%	66,7%
edukacja	udział osób posiadających wykształcenie ponadgimnazjalne w ogóle pracujących w procentach	92,4%	74,6%
dostęp do usług	udział gospodarstw domowych z dostępem do internetu szerokopasmowego	65,7%	67,2%
mieszkalnictwo	liczba pokoi na osobę	1	1,8

W kategorii rynku pracy Małopolska otrzymała 4,2 pkt, co z jednej strony dało jej dziewiąte miejsce w kraju, z drugiej zaś uplasowało wśród najgorszych 18% regionów OECD. Prawdopodobnie wynika to z niskiego wskaźnika zatrudnienia w Małopolsce, wynoszącego 55,4% przy średniej 66,7% dla krajów OECD. Najrzadziej pracują w województwie przedstawiciele najmłodszej i najstarszej kategorii wiekowej. W 2013 r. w grupie osób od 15 do 24 lat omawiany wskaźnik wyniósł 24,5%, a w grupie w wieku 55 lat i więcej – 22,5%⁶. A zatem pomimo tego, iż wskaźnik bezrobocia był na niskim poziomie (10,2%), ogółem w rankingu dotyczącym rynku pracy zajęliśmy daleką pozycję.

Środowisko i opisujący tę kategorię wskaźnik zanieczyszczenia powietrza został oceniony bardzo nisko – na 1,3 pkt. To oznacza, że Małopolska znajduje się wśród 9% najgorszych pod tym względem regionów OECD i jest również jednym z najbardziej zanieczyszczonych regionów Polski (trzynaste miejsce wśród województw). Wpływa na to głównie emisja pyłów PM2.5, wynosząca w Małopolsce 19,8 µg/m³.

Podobną liczbę punktów (1,3) otrzymała kategoria dochody. Ich wysokość według OECD wyniosła w Małopolsce 8 395 dolarów na głowę rocznie netto (przy obecnym kursie dolara, wynoszącym 3,46 zł⁷, daje to miesięczny dochód w wysokości 2 420 zł netto). To bardzo słaby wynik, który umiejscawia województwo wśród najgorszych 19% regionów OECD i daje mu ósme miejsce w kraju.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OECD Regional Well-Being database.

6 Dane z Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności, Główny Urząd Statystyczny.

7 Kurs z dnia 16.12.2014 r.

Jednak najgorzej Małopolska wypada pod względem mieszkalnictwa. Zdołała ona w tym przypadku 0,4 pkt. plasując się na dwunastym miejscu w kraju. To jeden z najgorszych wyników wśród krajów OECD (dający województwu miejsce wśród 9% najgorszych regionów). Może on wynikać z dużej gęstości zaludnienia (221 osób/km²) i stosunkowo małej liczby mieszkań. Wskaźnik brany pod uwagę przez OECD wynosi 1, co oznacza, że statystycznie w Małopolsce na osobę przypada jeden pokój. Według danych GUS z 2013 r. na jedno pomieszczenie

w Małopolsce przypadało 0,7 osoby⁸.

Regiony OECD wypadające podobnie jak Małopolska we wszystkich wyżej omówionych kategoriach to: Morawy-Sląsk w Czechach, Zachodnia Słowacja, Południowe Węgry i Północny Izrael.

⁸ Informacje i opracowania statystyczne „Gospodarka mieszkaniowa w 2013 r.”, Warszawa, październik 2014 r. Główny Urząd Statystyczny.

Małopolska wśród regionów OECD, porównanie

kategoria	ranking 0-10	miejsce wśród województw w Polsce	miejsce wśród regionów OECD	wartość wskaźnika
bezpieczeństwo	8,9	3/16	wśród najlepszych 45%	1,3 zabójstw na 100 tys. osób
środowisko	1,3	13/16	wśród najgorszych 9%	zanieczyszczenie powietrza 19,8 µg/m ³
rynek pracy	4,2	9/16	wśród najgorszych 18 %	55,4% wskaźnik zatrudnienia; 10,2% bezrobocie
zdrowie	3,9	2/16	wśród najgorszych 29%	9,8 zgonów na 1 000 osób 78 lat przeciętna długość życia
dochody	1,3	8/16	wśród najgorszych 19%	8 395 dolarów amer. na gospodarstwo domowe rocznie
zaangażowanie obywatelskie	2,1	3/16	wśród najgorszych 14%	51,2 % frekwencja wyborcza
edukacja	10	1/16	wśród najlepszych 4%	93,5% osób posiadających wykształcenie ponadgimn. w ogóle pracujących
dostęp do usług	7,1	4/16	wśród najgorszych 49%	dostęp do internetu 67%
mieszkalnictwo	0,4	12/16	wśród najgorszych 9%	1 pokój na osobę

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OECD Regional Well-Being database.

Wydawca: Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie
 plac Na Stawach 1, 30-107 Kraków
 tel. 12 42 87 870, faks 12 42 29 785
 e-mail: kancelaria@wup-krakow.pl
 www.wup-krakow.pl

